

”Limba - întâiul mare poem al unui popor”

(Lucian Blaga)

31 August – Ziua Limbii
Române

DIRECȚIA JUDEȚEANĂ PENTRU CULTURĂ SATU MARE

Zamfir-Vasile Danciu

Director executiv

Limba noastră este:

-”ca un fagure de miere”

-”limba sfântă, limba
vechilor cazanii”

-”distanța dintre inimă și
umbra ei, care se numește
suflet”

-”tunetul și fulgerul care
aduc ploaie și rod pe un
pământ ars de stele”

Procesul de romanizare din perspectivă lingvistică presupune învățarea limbii latine de către populația autohtonă odată cu cucerirea Daciei de către romani. Astfel, limba română se numără printre limbile romanice alături de alte nouă: italiana, sarda, retroromana, franceza, provensala, catalana, spaniola, portugheza și dalmata.

Limba română este înregistrată ca limbă oficială și națională în România și Republica Moldova.

În România, are patru dialecte: dacoromân, meglenoromân, istroromân și aromân și subdialecte: muntean, moldovean și bănățean.

Dialectul daco-român:

Era odată un împărat care nu avea niciun fiu și dorea mult să aibă un fiu, ca să nu i se stingă numele.

Dialectul aromân:

Eara nă oară una miră țe no-avea nițiun h'il'u și multu durea durea s'aibă un h'il'u tra s nu-l' se-astingă numa.

Dialectul meglenoromân:

Ra ună oară un ampirat cari nu ve nițiun il'iu și multu ținea să aibă un il'iu, sa nu-l'i si stingă numea.

Dialectul istroromân:

O vote fost-a un cral' carle n'a vut nancun fil' și ie fost t'aro rada ve un fil' se nu l'i se zatare lumele

Limba română este împărțită în diverse graiuri, câteodată numite subdialecte, care au diferențe minore de pronunție și vocabular, dar sunt inteligibile între ele. Graiurile limbii române, în afara românei standard, includ:

- Româna bănățeană
- Româna crișeană
- Româna moldovenească (România)
- Româna moldovenească (Republica Moldova)
- Româna maramureșeană
- Româna muntenească
- Româna timoceană

Limba română este unica limbă romanică în care unele reguli de gramatică funcționează ca în limbile slave. Spre exemplu, conjugarea verbelor la viitor în limba română se face conform regulilor slave. În latină, după care în franceză, spaniolă portugheză și italiană, viitorul se creează cu terminații la sfârșitul cuvântului.

Până în secolul al XIX-lea, româna a intrat în contact cu câteva limbi apropiate geografic de aceasta:

- Germană (de exemplu: *cartof* < *Kartoffel*; *bere* < *Bier*; *șurub* < *Schraube*)
- Greacă (de exemplu: *folos* < *ófelos*; *buzunar* < *buzunára*; *proaspăt* < *prósfatos*)
- Maghiară (de exemplu: *oraș* < *város*; *a cheltui* < *költeni*; *a făgădui* < *fogadni*; *hotar* < *határ*; *chip* < *kép*)
- Turcă (de exemplu: *cafea* < *kahve*; *cutie* < *kutu*; *papuc* < *papuç*)

Începând cu secolul al XIX-lea, multe neologisme împrumutate din alte limbi romanice, în special din franceză și italiană, au pătruns în limba română.

S-a estimat că aproximativ 38% din cuvintele românești sunt de origine franceză sau italiană.

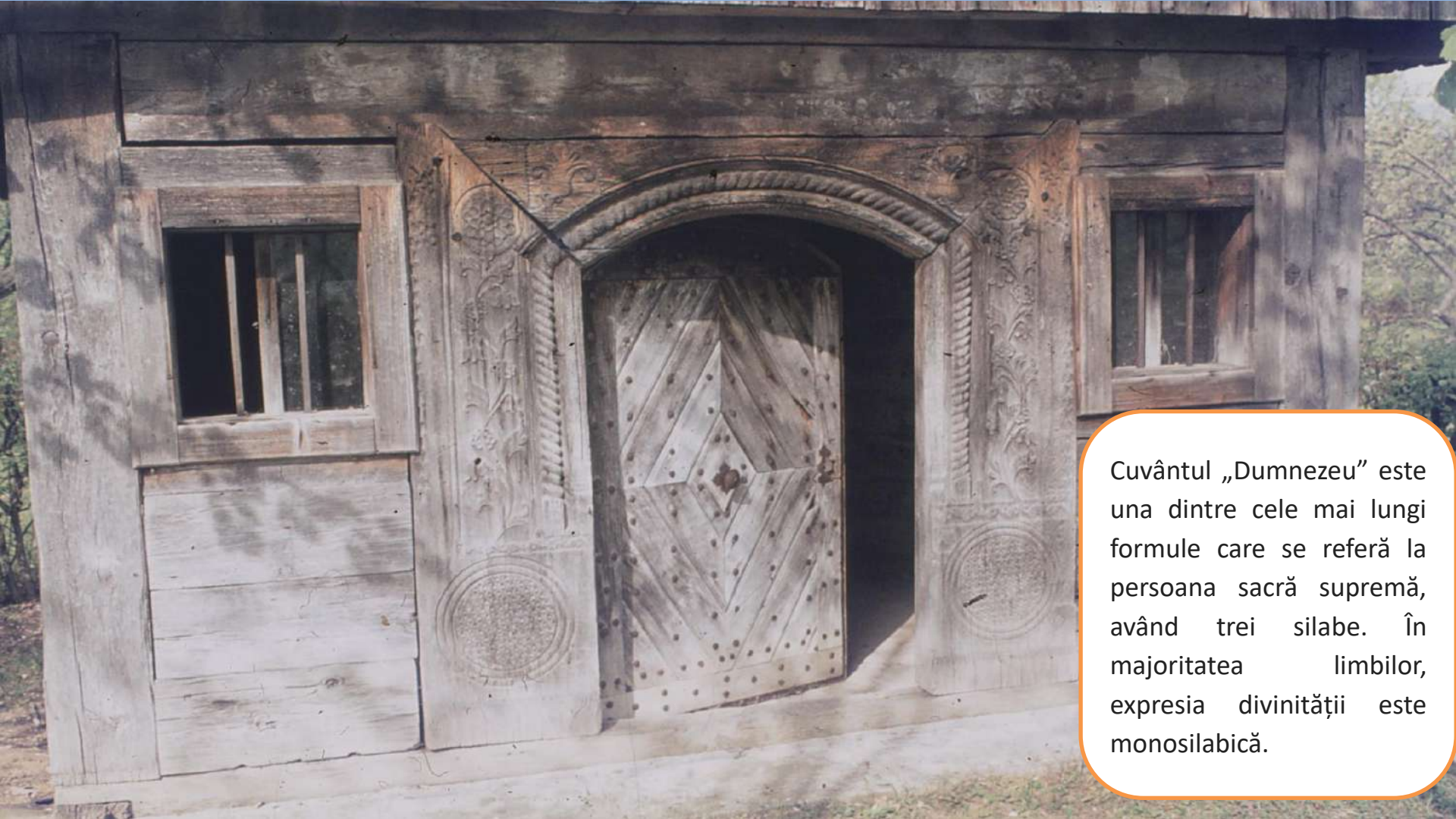

Primele documente românești, care au ajuns până la noi, erau toate scrise cu ajutorul alfabetului chirilic, datorită influențelor limbii slavone (*limba slavă bisericească*), care era folosită ca limbă de cult și de cancelarie în spațiul balcanic în secolele XI-XVII. La sfârșitul secolului al XVIII-lea, învățații Școlii Ardelene, remarcând originea latină a limbii române, au început implementarea alfabetului latin. Alfabetul chirilic a continuat să fie folosit până în anii 1860, când limba română a început să fie reglementată oficial.

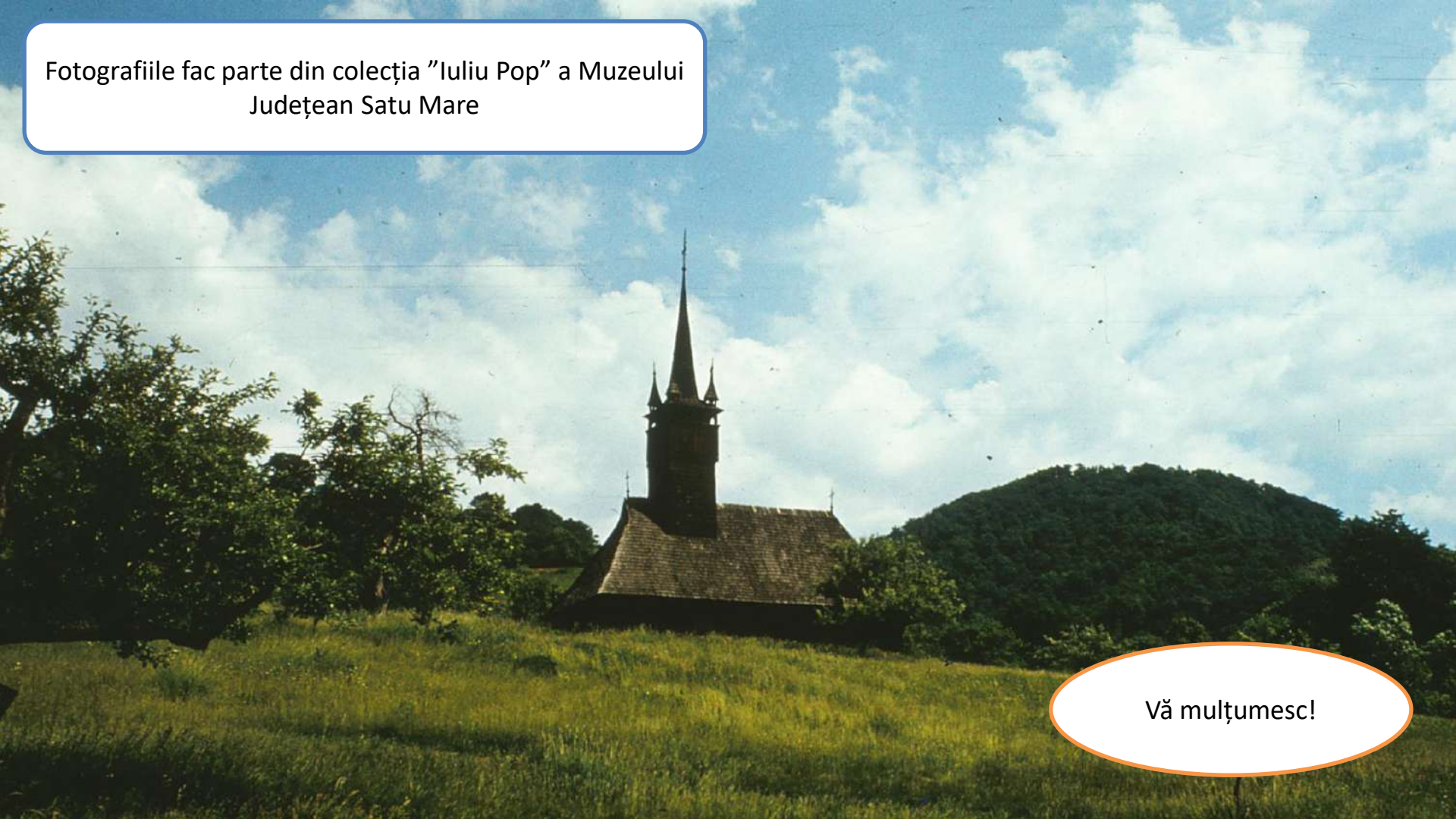
Într-o viață de 70 de ani un om rostește în jur de un miliard de cuvinte, deci putem spune că în medie repetăm de peste 666.000 de ori fiecare dintre cele 1500 de cuvinte uzuale.

Cuvântul „Dumnezeu” este una dintre cele mai lungi formule care se referă la persoana sacră supremă, având trei silabe. În majoritatea limbilor, expresia divinității este monosilabică.

Fotografiile fac parte din colecția "Iuliu Pop" a Muzeului
Județean Satu Mare

Vă mulțumesc!

TARR
beton

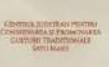

**MONUMENTUL
LIMBII ROMANE**

*Cel mai frumos si mai corect
dialect românesc,
cel mai apropiat de graiul
italic se vorbește la Sărmar.*

Mihai Eminescu

ZIUA LIMBII ROMÂNE

LA SATU MARE

dezvelirea

MONUMENTULUI LIMBII ROMÂNE

Sâmbătă,
31 august 2024,
ora 10:00
Piața Libertății – Satu Mare

ÎN PROGRAM:

Intonarea Imnului Național
– Petrică Mureșan

Ceremonial religios și
sfințirea monumentului

Dezvelirea monumentului

Alocuțiune despre semnificația
„Zilei Limbii Române” – Robert Laszlo

Moment artistic – Stela Danciu

Depuneri de jerbe și buchete de flori

